

UNG KIRKESANG

*Landssekretariatet, Fjeldal, 4790 Lillesand. Telefaks nr.: 37 27 40 89
Telefon: 37 27 18 17 E-post: ungk@online.no Nett: www.sang.no
Organisasjonsnummer: 971 337 893, kontonummer 3202 20 28080*

15. mars 2009

Kultur- og kirkedepartementet
Pb 8030 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse til "På livets vei", en utredning om pilegrimsmotivet som mulig nasjonal satsing

Vi takker for initiativet til å utrede muligheter for en nasjonal satsing på pilegrimsmotivet. Ung Kirkesang har gjennom fire år arbeidet med pilegrimsvandring kombinert med filosofisk samtale i prosjektet "På vandring gjennom livet". Vi håper Kultur- og kirkedepartementet nå får mange og reflekterte høringsuttalelser og at kommentarer og innspill tas hensyn til i arbeidet for å forbedre og forberede en evt nasjonal satsing.

Om Ung Kirkesang

Ung Kirkesang er en kristen barne og ungdomsorganisasjon. Våre over 300 barne- og ungdomskor, gutte- og jentekor er knyttet til menigheter over hele landet. Vi har ca 7300 medlemmer fra 4 til 26 år og med hovedmengden fra 9 til 15 år.

Gjennom prosjektet "På vandring gjennom livet" har vi gjennomført flere kurs og langvandringer for barn, ungdom og voksne. Vi kombinerer pilegrimsvandring og filosofisk samtale. Pilegrimsmotivet har vært tema i samtaler og vi har lært ved å gjøre det i pilegrimens rytme. Vi ser Olavsarven og Nidaros som det viktigste i norsk-europeisk sammenheng, men vi ser også klart hvor viktige de lokale tradisjonene og knutepunktene for veifarende er (knyttet til Utstein, Selja, Gamle Oslo, Granavollen, Røldal, Filefjell og Dovre m.fl.). Det er store behov for forbedringer på hovedleden som stod ferdig i 1997. Vi vet det for vi har prøvd å gå og vi har gått. Hvor går leden videre og hva slags overnattingssted kommer vi fram til? Er det en gapahuk i nærheten eller må vi ta til takke med buffetfrokost og oppredd seng – det koster like mye for ett døgn som for fire vandringsdøgn ellers! Finnes en åpen kirke på veien eller må vi gå forbi? Hvorfor finnes ingen led mellom Moss og Oslo? Hvor mye kan vi forvente å få av "ferdig" informasjon fra et pilegrimsfelleskap, enn fra en pilegrimsprest? Trenger vi GPS? Og mange andre spørsmål ☺ Vi har fått god hjelp fra ildsjeler på veien og fått lære mye. Pilegrimsbevegelsen er i bevegelse framover, interessen vokser. Som frivillig organisasjon har vi stor sans for den uorganiserte grasrotbevegelsen pilegrim er og må være. Pilegrimsbevegelsen vi har blitt kjent med lar seg neppe styre eller bygges opp lik en tradisjonell medlemsforening. En nasjonal satsing må ta inn over seg flere slike grunnleggende forutsetninger for å lykkes. Da er det mange tiltak som kan være svært verdifulle og virke fruktbare i samspill med pilegrimsbevegelsen og –motiv i Norge.

Noen utdypninger til høringsuttalelsen:

- Merking: Ulik praksis har gitt en del erfaringer ifht merking og merkesystemer, plasttype, solbestandighet, maler, farger etc. For den som vandrer er det viktig at leden er godt merket, dvs synlig og relativt hyppig. Å opparbeide nye leder og å vedlikeholde gamle leder krever frivillig innsats og engasjement over tid.

Økonomiske midler til materiell er til hjelp, men husk at alt må vedlikeholdes og midlene må sikres også etter 2012. Merkesteiner gror ikke – men de gror til!

- Pilegrimssentra: vi synes det er vanskelig å mene noe om antall steder/regioner. Vi ønsker oss heller få sentra og levende pilegrimsspiritualitet enn mange sentra og magrere tilbud, dvs for lite ressurser. Det er rådet vi gir.
- Losji: Tilrettelegging av enkel overnattingskapasitet ved sentrene er viktig. Flatseng og køyeseng er godt nok, selvhushold som på ubetjente DNT-hytter eller ennå enklere er også godt nok. Kapasitet: 30 – 60 – 90 personer. Ellers ved leden er enkle losji som sovebuer, gapahuker, ubrukte sommerfjøs, løer etc godt nok. Tilrettelagt avtrede og rent drikkevann fra kilde eller bekk er nødvendig.
- Samarbeidspartnere – grunneiere og næringsorganisasjoner? Utredningen refererer til mange dialogmøter og samarbeidspartnere. Viktigheten av å ”oppnå gode avtaler med grunneiere” er nevnt veldig kort. Vi savner mer om avtaler med grunneiere langs leden (jord- og skogeiere, forvaltere av sameier og almenninger), videre savner vi redegjørelse for kontakt med fagorganisasjoner som Norges Bondelag og Skogeierlag. Disse jobber bl.a. for å fremme reiseliv og utmark som satsningsområder. Dessuten har de erfaring i å balansere hensyn som private interesser og allemannsretten, har eksempler på avtaler, erfaring med kompensasjon osv.
- Pilegrimsprester: vi har fått mye god hjelp av pilegrimsprestene i Nidaros og i Hamar. Vi kan skrive under på at det er behov for flere stillinger! Vi håper imidlertid at det opprettes 100% stillingar da det ofte er vanskelig å få til flere deltidsstillinger – det vet alle som har prøvd å kombinere deltidsstillinger. En ide kan være at det opprettes en stilling som er knyttet til flere lokale tradisjoner / til flere bispedømmer, altså at vedkommende primært formidler pilegrimsspiritualitet og ikke tar seg av mer administrative oppgaver. En slik fleksibel løsning ifht tjenestested kan ivareta et annet viktig behov for de som vandrer: en medvandrende pilegrimsprest! Det er vanskelig å se for seg en ressursbruk der mange uker brukes til sammenhengende vandring for hvv pilegrimspresten i Oslo eller Nidaros. Men det kan være mer gjennomførbart å tenke seg at pilegrimspresten i Oslo tar i mot de som starter i Ruinparken (evt kommer fra Tønsberg eller Østfold) og følger dem et stykke på vei. Så møtes de etter få dager av pilegrimspresten i Hamar. Deretter av en pilegrimsprest eller to til (fra Røldal og Dovre?) på aktuelle steder langs leden for til slutt å mottas i Nidaros. På denne måten kan hver pilegrimsprest møte langt flere pilegrimer enn om de hver og en skulle gå hele leden Oslo – Trondheim. Ressurseeffektivitet. Dessuten ser vi at det selv etter opprettelse av flere stillinger vil være et lite kollegium av pilegrimsprester. Disse vil ha behov for faglig fellesskap. De vil også samlet ha som ansvar å utvikle pilegrimstradisjon og –spiritualitet i Norge. Denne utviklinga skjer i samspill med sentra som Vadstena og Santiago, Roma og Iona og flere.
- Åpne kirker langs leden – en ønskedrøm eller mulighet? Bortsett fra Vår Frues kirke i Trondheim er det få åpne kirker i Norge. Poenget må være å få til en ordning som er enkel for menigeten lokalt, enkel for vandrerne – og enkel for de som skal administrere. Hva om en kunne gi hvert bispedømme en ”Åpen kirke ved behov-pott” ? Den menigheten / kirketjeneren/ kirkevergen som får forespørsel fra pilegrimer om å åpne kirken vet at dersom de har en ansatt eller frivillig medarbeider som kan åpne – ja, da får de refundert penger fra bispedømmet. Det kan være at noen som bor nær kirken kan ta på seg ansvaret for nøkkel og alarm. Kan ideen gjennomføres som en prøveordning fram til 2012? Det er ikke lenger økonomi det står på og

kanskje ikkje folk heller. En evaluering i 2012 vil vise behov for endringer.

- Realistiske budsjetter – vi mener at en nasjonal satsing må ha store nok budsjetter til et utvalg av tiltak. Slik utredningen ser ut for oss nå er det for mange tiltak og for lite økonomiske ressurser. Det er en farlig vei å gå dersom en oppretter mange nye stillinger i starten for siden å måtte stramme inn vesentlig. Det tar tid å bygge opp næringsliv og reiseliv og få satsinga til å kaste av seg økonomisk. Det er unødvendig å skuffe ildsjeler og frivillige som i håp om sterkere og langsiktig satsing har satt i gang tiltak det plutselig ikke er dekning for.
- Frivilliges kompetanse – og lokalt eierskap. Vi ser igjen og igjen hvor viktige frivilliges kompetanse er for de lokale ledene. Gjennom lokalt eierskap og engasjement til de lokale tradisjonene vekkes også gløden for de vandringene som krever flere uker. Og omvendt, gjennom vandring på de store ledene og kontakt med de store pilegrimssentrene med pilegrimsprester, pilegrimsliturgi og pilegrimsmottak vekkes engasjement som kan få utløp lokalt. Det er mange mil med leder som må opparbeides, merkes og vedlikeholdes.
- På hvilken del i statsbudsjettet kommer det friske midler fra denne nasjonale satsinga? Vi håper av flere grunner at dere velger kulturbudsjettet og ikke kirkebudsjettet. For det første er det trangt på kirkebudsjettet, mange steder er det store nedskjæringer av viktig arbeid i menighetene som resultat. For det andre synes det for oss som at kulturfeltet tradisjonelt er en bedre brobygger til næringslivet. Satsing gjennom kultur kan bygge opp viktig samarbeid mellom kirke, næringsliv og reiseliv.
- Hvis kulturbudsjettet velges, hva da med tilsyn av biskop for pilegrimsprestene? En slik innvending kan imøtegås ved å vise til ordningen med sykehusprester. Sykehusprestene er ansatt av helseforetak men har tilsyn av biskopene.
- Synliggjøring og kommunikasjon: Bladet Pilegrimen og én felles nettside vil være viktige kanaler for kommunikasjon og fellesskapsbygging i pilegrimsbevegelsen. Så viktige at budsjettposter for disse må være realistiske! Utredningens ønske om å bygge opp en landsomfattende medlemsforening vil tjene mye på å bygge med de steiner som alt er etablert og ved hjelp av de ildsjeler som er i sving. Filmprosjekt er kostnadskrevende, hva med å kontakte det / de som allerede er i gang – som f.eks. om innsatte fra Bastøy? Sanghefter og tidebønnshefter laget i materiale som tåler regn og vind er det behov for. Guidebøker på flere språk er viktig. God pilegrimslitteratur på norsk er det også behov for, dersom man samler det beste fra det som er laget ville det være til god hjelp for de mange nye som kommer til bevegelsen. En del titler er utgått fra forlag osv.

Hjertelig til lykke med arbeidet for en nasjonal satsing på pilegrimsmotivet!

Med vennlig hilsen

JENNY LINDHEIM
Jenny Lindheim
fung leder

BIRGITTE LØES
Birgitte Løes
rådgiver